

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Research Paper 3/2014

Pět témat pro nový Evropský parlament

—

Květen 2014

Pět témat pro nový Evropský parlament

—

Lukáš Kovanda*, Kryštof Kruliš**

Květen 2014

* Lukáš Kovanda je členem Správní rady Prague Twenty. Je autorem kapitoly 1 (TTIP) a 5 (regulace mezibankovních poplatků) tohoto research paperu.

** Kryštof Kruliš je analytikem Asociace pro mezinárodní otázky. Je autorem kapitol 2 (CCCTB), 3 (genderová vyváženost) a 4 (nelegislativní akty Evropské komise) tohoto research paperu.

© 2014 Asociace pro mezinárodní otázky. Všechna práva vyhrazena. Názory vyjádřené v textu nejsou oficiálním stanoviskem vydavatele.

Obsah

Shrnutí	3
Úvod	5
1. Negociace úmluvy Transatlantického obchodního a investičního partnerství (TTIP)	5
1.1. Motivy úmluvy	6
1.2. Ekonomické dopady TTIP	7
1.3. Efekty TTIP na českou ekonomiku	7
1.4. Aktuální vývoj a výhled	8
2. Návrh směrnice o společném konsolidovaném základu daně z příjmů právnických osob (CCCTB)	9
2.1. Fiskální hledisko	10
2.2. Stanovisko Evropského parlamentu	10
2.3. Potenciální přínos a rizika CCCTB	12
3. Návrh směrnice ke genderové vyváženosti zejména mezi členy dozorčích orgánů společností kotovaných na burzách	14
3.1. Náprava stavu	14
3.2. Kvóty a Česká republika	17
4. Role Evropského parlamentu při kontrole nelegislativních aktů Evropské komise s obecnou působností	18
4.1. Důvody delegace	18
4.2. Komitologie	19
4.3. Rozsah a rizika delegace	20
4.4. Delegované a prováděcí akty po Lisabonské smlouvě	21
5. Návrh směrnice k regulaci mezibankovních poplatků	23
5.1. Teoretická analýza	24
5.2. Efekt regulace mezibankovních poplatků na českou ekonomiku	24
5.3. Španělská zkušenost	25
Summary	26
Bibliografie	28

Shrnutí

Předkládaný *research paper* představuje pět témat či otázek, k nimž budou zaujímat stanoviska europoslanci vzeší z květnových voleb do Evropského parlamentu.

Zcela ústřední záležitostí jsou svým nejen ekonomickým, ale i geopolitickým významem aktuálně probíhající negociace stran úmluvy o **Transatlantickém obchodním a investičním partnerství**, čili TTIP. Transatlantické obchodní a investiční partnerství má potenciál nejen podtrhnout symbolický význam spojenectví mezi EU a USA, ale projeví se růstem HDP a vytvářením pracovních míst na obou stranách Atlantiku. Česká republika jako exportní ekonomika by měla liberalizaci transatlantického obchodu plně podporovat a zasadit se o odstranění i netarifních/regulatorních překážek vzájemného obchodu.

Široký dopad v hospodářské oblasti může mít i navrhovaná **směrnice o společném konsolidovaném základu daně z příjmu právnických osob**. V době, kdy informační technologie nebývalým způsobem usnadňují globální expanzi podnikání, nejsou podmínky celkové daňové zátěže tím jediným, co vede začínající podnikatele k volbě místa pro podnikání, ale čím dál více je rozhodující i míra zatížení byrokracií. Vznik jednotného daňového základu má tedy smysl zejména coby nástroj snížení daňově-administrativních překážek pro podnikání malých a středních podniků na území více států EU a s tím souvisejícím usnadněním tvorby nových pracovních míst.

Další tři představená témata jsou specifitější povahy, ať už se jedná o **návrh směrnice ke genderové vyváženosti zejména mezi členy dozorčích orgánů společností kotovaných na burzách, roli Evropského parlamentu při kontrole nelegislativních aktů Evropské komise s obecnou působností** nebo **návrh směrnice k regulaci mezibankovních poplatků**.

Závaznost genderové vyváženosti v orgánech korporací představuje u soukromých firem další omezení jejich vnitřních rozhodovacích mechanismů státem. Přestože lze nalézt legitimní argumenty pro zavedení takové regulace, proporcionalita takového zásahu je v České republice oslabena zejména tím, že ani veřejným sektorem ovládané podniky dnes nespĺňují požadavky na genderově vyvážené obsazení korporátních orgánů. Stát a další veřejné korporace by tedy nejprve měly jít coby vykonavatelé práv akcionáře příkladem, než přistoupí k zavedení závazných opatření i pro soukromé subjekty.

Delegované akty představují málo známý rozhodovací mechanismus Evropské unie, jehož použití by měly členské státy a europoslanci sledovat. S rostoucím objemem schvalované legislativy roste i počet oblastí, kde je dán prostor Evropské komisi k vydání prováděcích předpisů, které mohou zásadním způsobem ovlivnit dopady regulace. Transparentnost legislativního procesu je zajištěna také účastí dalších aktérů, jichž se legislativa týká

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Research Paper 3/2014

Pět témat pro nový Evropský parlament

—
Květen 2014

(Evropský parlament, národní parlamenty, členské státy, zájmové skupiny), jejichž pozornosti tato zdánlivě technická procedura delegovaných aktů dnes uniká.

Regulace mezibankovních poplatků představuje další ze zásahů Evropské unie do oblasti vztahů mezi soukromými subjekty obhajovaný ochranou spotřebitele a dokončením vnitřního trhu. Banky, označované za viníky finanční krize, mají být trestány omezením příjmů, na které doplatí právě spotřebitel. Česká republika má stále výrazné problémy se šedou ekonomikou a daňovými úniky, proti nimž je elektronický platební styk jedním z nejefektivnějších nástrojů. Je tedy v jejím zájmu zabránit návratu k hotovostním platbám, k nimž by zdražení karet pro spotřebitele vedlo.

Úvod

Volby do Evropského parlamentu, které se konají ve dnech 23. a 24. května 2014, dají občanům členských států Evropské unie možnost celkově po osmé (v ČR po třetí) pozměnit složení Evropského parlamentu, jednoho ze tří základních pilířů legislativního procesu v Evropské unii.

Nově zvolení europoslanci zaujmou stanovisko i k řadě témat a otázek, které jsou již nyní v rámci legislativních procesů Evropské unie nastoleny a které mohou významně zasáhnout do života občanů členských států Evropské unie, jakož i do chodu firem a společností.

Předkládaný *research paper* představuje pět takových témat či otázek. Zcela ústřední záležitostí jsou svým nejen ekonomickým, ale vlastně i geopolitickým významem aktuálně probíhající negociace Transatlantického obchodního a investičního partnerství, čili TTIP. Široký dopad v hospodářské oblasti může mít i navrhovaná směrnice o společném konsolidovaném základu daně z příjmu právnických osob. Další tři představená témata jsou specifičtější povahy, ať už se jedná o návrh směrnice ke genderové vyváženosti zejména mezi členy dozorčích orgánů společností kotovaných na burzách, roli Evropského parlamentu při kontrole nelegislativních aktů Evropské komise s obecnou působností nebo návrh směrnice k regulaci mezibankovních poplatků.

Cílem následujících pěti kapitol je vesměs představení příslušných témat a vývoje s nimi spjatého legislativního procesu, jakož i zhodnocení případného dopadu jejich praktického uplatnění, a to včetně dopadu v kontextu České republiky.

1. Negociace úmluvy Transatlantického obchodního a investičního partnerství (TTIP)

Návrh úmluvy Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP; Transatlantické obchodní a investiční partnerství) zahrnuje jak opatření směřující k liberalizaci obchodu se zbožím a se službami mezi Evropskou unií a Spojenými státy, tak i kroky k podpoře investic. Negociace týkající se úmluvy byly zahájeny v červenci 2013. Odrážejí poměrně překvapivý fakt, že oba dva ekonomické celky, dva tradiční a logičtí spojenci současného

komplikovaného světa, nemají dosud podobnou liberalizující úmluvu sjednánu, a to navzdory tomu, že s mnoha jinými zeměmi a ekonomickými celky již ano.¹

V minulosti se již iniciativa usilující o sjednání podobné úmluvy několikrát objevila, avšak dosud nikdy se nepodařilo takový akt plně finalizovat. Svoji charakteristikou nejbližšího předchůdce současných negociací lze spatřovat v iniciativě nazvané New Transatlantic Marketplace (NTM; Nový transatlantický trh) z konce 90. let. Návrh Evropské komise z března 1998 tehdy ztroskotal na vetu Francie, jež se obávala liberalizace obchodu v oblasti audiovizuálních služeb, a neúspěšně dopadly i následné, méně ambiciózní návrhy.²

1.1. Motivy úmluvy

V pozadí nynějších negociací stran TTIP stojí jak ekonomické, tak neekonomické motivy. Stěžejním ekonomickým motivem je pochopitelně intenzita vzájemného obchodu se zbožím mezi EU a USA. Spojené státy představují hlavní odbytíště vývozu zboží Evropské unie (17 procent v roce 2011) a třetího největšího původce dovozu zboží do Evropské unie (10,9 procenta v roce 2011). Evropská unie je z hlediska Spojených států druhým nejvýznamnějším exportním trhem (18,2 procenta) a druhým největším původcem dovozu zboží do USA (16,6 procenta). Výjimečně vysoká intenzita vzájemného obchodu je patrná také v rámci sektoru služeb. Oba dva trhy dohromady tvoří takřka polovinu světové ekonomiky.³

Již dosažená, poměrně vysoká úroveň liberalizace obchodu mezi EU a USA značí, že dodatečně lze eliminací tarifních opatření podnitit obchod již jen omezeně. Relativně vysoké bariéry vzájemného obchodu navíc přetrvávají už spíše jen v oblastech, které jsou značně citlivé na jakékoli hlubší změny v míře ochrany a podpory, primárně v zemědělském sektoru. K zajištění skutečného přínosu TTIP je tedy třeba provést liberalizující kroky nejen v oblasti tarifních opatření, ale také v oblasti opatření netarifních. Ta jsou mnohdy podstatnější než tarify samotné. Patří mezi ně technické překážky obchodu, hygienické normy, pravidla týkající se ochrany práv duševního vlastnictví a další. Není třeba uvádět, že specifické negociace ve všech těchto oblastech jsou a budou velmi náročné.⁴

Vzájemný obchod se službami mezi EU a USA je obecně otevřenější než ten se zbožím, avšak citlivé překážky stále existují jak ze strany Spojených států (např. v oblasti finančních služeb), tak ze strany EU (např. již zmíněná nechuť k větší liberalizaci audiovizuálních služeb). I v těchto případech tedy vyjednávací strany musí překonat celou řadu dilemat a náročných překážek.

¹ Semerák (2013).

² *Ibid.*

³ *Ibid.*

⁴ *Ibid.*

Zatímco v 90. letech byl užší vzájemný obchod mezi EU a USA nahlížen jakožto nová meta, k níž se oba celky mohou po skončení studené války ubírat, a utužovat tak svoji spolupráci, dnes jsou akcentovány poněkud jiné neekonomické motivy. Prvním z nich je úsilí o vytvoření společného obchodního bloku, jenž by představoval dostatečně silnou protiváhu rychle se rozvíjejícím ekonomikám typu Číny. Druhým pak ten, že Evropská unie může svoji intenzivní práci na úmluvách, jako je TTIP, přispět k udržení pozornosti Spojených států k transatlantické kooperaci, kterou lze vidět jako geopoliticky kýženou.

1.2. Ekonomické dopady TTIP

Odhady možných dopadů TTIP předkládá několik odborných studií. Určité závěry jsou společné všem těmto pracím – a ostatně souzní i s ekonomickou logikou:

1. Efekty TTIP na ekonomiku jak EU, tak USA jsou pozitivní, a to jak, co se týče růstu objemu exportu, tak i vzestupu hrubého domácího produktu. Důvodem je pochopitelně liberalizace, která povede k zintenzivnění vzájemného obchodu.
2. Budou to mnohem spíše Spojené státy, a nikoli Evropská unie, které získají více z TTIP. Není to nic překvapivého; v obdobných situacích menší trhy zpravidla registrují citelnější přínos než trhy větší, kterým je v tomto případě trh Evropské unie, největší na světě.
3. Celkové dopady jak na ekonomiku EU, tak USA jsou však poměrně malé, a to zvláště při aplikaci konzervativních odhadů. Studie obvykle uvádějí odhady přínosu TTIP na méně než jedno procento HDP zúčastněných stran, někdy dokonce pouze 0,01 procenta HDP. Jak už je řečeno výše, vzájemný transatlantický obchod je již dnes poměrně liberalizovaný, takže neskýtá příliš možností pro nějaké dramatické změny.
4. Zrovna tak lze očekávat, že zanedbatelné budou i dopady TTIP na zbytek světa. Většina studií se shoduje na tom, že zbytek světa zaznamená nepatrnou újmu (co se změny HDP týče) v případě uzavření TTIP, a sice v podobě „negativní nuly“.⁵

1.3. Efekty TTIP na českou ekonomiku

Co se týče efektů TTIP na českou ekonomiku, ty budou nejspíše relativně malé, avšak pozitivní. Lze také předpokládat, že dojde k postupnému nárůstu objemu vývozu ČR do USA. Tyto odhady jsou opřeny o dvě klíčová fakta.

Zaprvé, objem vzájemného zahraničního obchodu mezi ČR a Spojenými státy je poměrně malý, zejména v porovnání s objemy, které vykazuje obchod ČR s řadou zemí Evropské unie. V roce 2012 putovala do Spojených států lehce přes dvě procenta českého vývozu

⁵ *Ibid.*

zboží (odpovídá 12,2 procenta, pokud vyjme vývozní destinace v rámci EU) a 5,4 procenta vývozu služeb (odpovídá téměř dvaceti procentům, pokud nebereme v potaz vývozní trhy EU). Poměrně slabá je též intenzita investiční činnosti mezi ČR a USA. Jen 3,4 procenta celkové zásoby zahraničního kapitálu v ČR má svůj původ v USA, zatímco pouze 0,2 procenta českých přímých investic v zahraničí směřuje na americký trh.⁶

Zadruhé, český vývoz sestává spíše ze zboží a služeb, které nabízejí relativně malý prostor pro redukci překážek zahraničního obchodu.

1.4. Aktuální vývoj a výhled

První tři kola negociací ohledně TTIP proběhla v roce 2013, to zatím poslední, čtvrté, pak v březnu letošního roku. Jsou víceméně obecně hodnocena jako úspěšná. Avšak zúčastněné strany si zjevně uvědomují, že ke zdárnému završení vyjednávání je ještě daleko. Dne 10. dubna 2014 hodnotil při projevu v Paříži evropský komisař pro obchod Karl De Gucht dosavadní vývoj negociací takto: „[Je] za námi nyní nějakých devět měsíců vyjednávání ohledně [TTIP]. Máme přehled o tom, na čem se shodujeme. A sblížili jsme se v oblastech, v nichž dosud shody dosaženo nebylo. Celý proces jde kupředu. Avšak zůstává před námi ještě hodně práce, abychom se dostali z fáze pouhého hovoření o úmluvě do fáze jejího skutečného realizování“.⁷

Pokud budou vyjednávání probíhat i nadále takto relativně úspěšně, lze podle předpokladů pozorovatelů očekávat podpis již ratifikované úmluvy na přelomu let 2015 a 2016.⁸

Transatlantické obchodní a investiční partnerství (TTIP) má potenciál nejen podtrhnout symbolický význam spojení mezi EU a USA, ale projeví se růstem HDP a vytvářením pracovních míst na obou stranách Atlantiku. Česká republika jako exportní ekonomika by měla liberalizaci transatlantického obchodu plně podporovat a zasadit se o odstranění i netarifních/regulatorních překážek vzájemného obchodu.

⁶ *Ibid.*

⁷ De Gucht (2014).

⁸ Kovanda (2013).

2. Návrh směrnice o společném konsolidovaném základu daně z příjmů právnických osob (CCCTB)

Od počátku nového tisíciletí zaměřila Evropská komise své harmonizační úsilí v oblasti korporátních přímých daní na projekt společného daňového základu. Po sérii přípravných prací a veřejných konzultací byla zřízena pracovní skupina složená ze zástupců Evropské komise a expertů ze všech členských států EU. Pracovní skupina se scházela mezi lety 2004 a 2008. Na základě výsledků její práce Evropská komise v březnu 2011 navrhla rozsáhlou směrnici o společném konsolidovaném základu daně z příjmů právnických osob (*Common Consolidated Corporate Tax Base*, dále též „CCCTB“).⁹

Z potenciálně možných řešení jde navrhovaná směrnice cestou zavedení jednotného systému pro výpočet daňového základu korporací, který by fungoval paralelně s existujícími systémy 28 členských států EU a záviselo by na rozhodnutí každé konkrétní společnosti (resp. každé skupiny propojených společností), zda se rozhodne podrobit se unijnímu systému výpočtu základu daně a daňové správě jednotného kontaktního místa, nebo zda zůstane podrobena daňovému režimu jako doposud. Evropská komise¹⁰ si od tohoto systému slibuje zjednodušení administrativní zátěže pro ty společnosti, které si režim CCCTB dobrovolně zvolí, což může být obzvláště výhodné pro malé a střední podniky. Ty nemají možnost rozložit nezbytné daňově-administrativní náklady spojené se svým působením v rámci různých daňových řádů na produkci takového rozsahu jako velké korporace.¹¹

Navrhovaná směrnice nad rámec uvedeného zavedení fakultativního jednotného systému pro výpočet daňového základu počítá také s konsolidací základu daně pro vzájemně majetkové propojené společnosti zapojené do tohoto systému a tím i dále se zjednodušením daňové administrativy podnikatelských uskupení koncernového typu. V současné době se jednotlivé daňové řády brání před daňovou optimalizací na straně skupin společností tím, že vyžadují, aby vnitroskupinové transakce byly z daňového hlediska započítány vždy v tržních cenách (princip „odděleného účetnictví“ či princip *arm's length*) tak, aby nemohlo docházet k umělému vyvádění zisku nepřiměřeným sjednáváním cen ve prospěch člena skupiny sídlícího ve státě s nejnižší daňovou zátěží. Toto však dále zvyšuje administrativní náklady jak na výpočet, tak i na výběr příjmové daně.¹² Skupina společností účastníci se unijního systému konsolidovaného základu daně by veškeré své zisky a ztráty dala na jednotnou „hromadu“ (tj. konsolidovala je v rámci skupiny) a s pomocí pravidel jednotného daňového

⁹ Evropská komise (2011).

¹⁰ *Ibid.*

¹¹ Evropská komise (2011a), str. 6.

¹² Srov. též např. Svobodová (2011).

základu by došlo k výpočtu celkového zisku (či ztráty) skupiny společností jako celku. Kontrola cen sjednávaných v rámci vnitroskupinových transakcí by z daňového hlediska již nebyla relevantní, protože takovéto transakce mají na celoskupinový hospodářský výsledek v součtu nulový vliv. Evropská komise kvantifikuje možné snížení nákladů na dodržování daňových předpisů až o sedm procent (tj. úspora až 0,7 miliardy EUR v celé EU).¹³ Jistým limitem přínosu navrhované směrnice pro zjednodušení administrativy pak ovšem je, že zásada „odděleného účetnictví“ je u skupin společností často vyžadována nejen pro účely daňové, ale v řadě členských států EU odpovídá i požadavkům právní úpravy koncernů, která sledování vnitroskupinových transakcí vyžaduje s ohledem na ochranu práv věřitelů či menšinových akcionářů (kteří mohou být umělym vyvedením zisku do jiného člena skupiny rovněž poškozeni).

Navrhovaný unijní systém konsolidovaného daňového základu pak zároveň řeší i dlouhodobě problematickou otázku umožnění přeshraničního přenosu daňové ztráty, která dosud v rámci EU narážela na neexistenci pozitivní harmonizace a fiskálně motivované tendence členských států bránit se uznání daňové ztráty vzniklé v zahraničí.

2.1. Fiskální hledisko

Takto konsolidovaně vypočtený daňový základ se má rozdělit mezi jednotlivé členské státy EU. Každý členský stát by „svou“ část daňového základu zdanil sazbou daně z příjmů, kterou si sám stanoví. Navrhovaná směrnice sama členské státy EU ve vztahu k výši sazby neomezuje. Z hlediska daňových příjmů členských států je nejpodstatnější částí navrhované směrnice to ustanovení, které stanoví vzorec, na jehož základě má dojít k rozdělení daňového základu mezi jednotlivé členské státy. Evropská komise navrhla vzorec založený na třech rovnocenných faktorech:

{1/3 tržby; 1/3 práce (z toho 50 procent mzdy a 50 procent počet zaměstnanců) a 1/3 aktiva}

Vypočtený konsolidovaný základ daně by se tak rozdělil pouze mezi ty státy, kde se skutečně dané faktory vyskytují a přispívají tak k vytvoření celoskupinového zisku. Podíl na rozdělení konsolidovaného zisku skupiny by tak byl přímo úměrný míře, v jaké se na území daného státu EU tyto faktory vyskytují.

2.2. Stanovisko Evropského parlamentu

Evropský parlament navrhovanou směrnicí projednává v režimu tzv. zvláštního legislativního postupu a je tedy pouze konzultován, zatímco v Radě je k přijetí směrnice

¹³ Evropská komise (2011b).

vyžadována jednomyslnost.¹⁴ Evropský parlament návrh směrnice schválil s pozměňovacími návrhy dne 19. dubna 2012 (a to 463 hlasy pro, 174 hlasy proti, s 30 poslanci, kteří se zdrželi hlasování).

Významným pozměňovacím návrhem Evropského parlamentu, se kterým však Evropská komise¹⁵ vyslovila nesouhlas, byl návrh na úpravu vzorce pro rozdělení daňového základu mezi členské státy. Vzorec navrhovaný Evropským parlamentem se snaží klást větší váhu na faktory práce a aktiv (tedy výrobní faktory zastoupené ve vzorci) a naopak oslabit váhu tržeb:

{1/10 tržby; 9/20 práce (z toho 50 procent mzdy a 50 procent počet zaměstnanců) a 9/20 aktiva}

Vzorec Evropského parlamentu by tak posiloval podíl na konsolidovaném daňovém základě těch států, kde je soustředěna produkce dané skupiny, a to na úkor států, kde skupina realizuje své tržby.

Přijetí navrhované směrnice je pro řadu států EU kontroverzní. Senát ČR se v roce 2011 vyjádřil negativně k aspektu konsolidování daňového základu, ale podpořil problematiku jednotného celoevropského přístupu k výpočtu daňového základu, a to dokonce ve variantě, která by byla pro společnosti povinná (nikoli tedy pouze fakultativní, jak obsahuje návrh směrnice).¹⁶ Naproti tomu Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny ČR se v tomtéž roce postavil negativně k navrhované úpravě jako takové, když přímo zdůraznil „nepřijatelnost společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob pro Českou republiku“ a zároveň doporučil „nepodporovat kroky, které by vedly k harmonizaci v oblasti výpočtu daně z příjmů právnických osob“ a zároveň označil návrh směrnice za rozporný s principem subsidiarity.¹⁷

Návrh směrnice je aktuálně postoupen Radě k rozhodnutí. Lze očekávat, že role Evropského parlamentu v dalším legislativním procesu bude spíše limitovaná a omezí se na případné rezoluce vyzývající Radu k přijetí směrnice. V souvislosti s případným odmítnutím návrhu směrnice se ale uvažuje o využití institutu tzv. posílené spolupráce, na které by se podílely jen ty členské státy EU, které se tak dobrovolně rozhodnou.¹⁸ V takovém případě by

¹⁴ Postup dle ustanovení článku 115 ve spojení s článkem 289 odst. 2 Smlouvy o fungování EU, v platném znění.

¹⁵ Evropská komise (2012).

¹⁶ Senát Parlamentu ČR (2011).

¹⁷ Poslanecká sněmovna, Výbor pro evropské záležitosti (2011). Dle zákona o jednacím řádu Poslanecké Sněmovny, v platném znění, jsou usnesení Výboru pro evropské záležitosti, která nejsou zařazena na program jednání plenární schůze (jako v tomto případě), považována za vyjádření Poslanecké Sněmovny.

¹⁸ Hospodářská komora ČR (2009).

Evropský parlament musel vyslovit souhlas k vydání tzv. *povolení k zavedení posílené spolupráce* a daná problematika by se tak v obměněné podobě znovu vrátila před Evropským parlamentem.¹⁹

2.3. Potenciální přínos a rizika CCCTB

Navrhovaná směrnice má řadu kontroverzních aspektů, nad jejichž přínosem či riziky lze vést odbornou polemiku. Prvním z nich je určitě samotný Evropskou komisí tvrzený přínos pro zjednodušení daňové administrativy. Z hlediska nákladů daňové správy navrhovaná směrnice bude spíše zátěží než zjednodušením. Je totiž navrhováno zavedení 29. paralelního systému výpočtu daňového základu vedle jednotlivých 28 systémů již dnes platných v členských státech EU. Návrh tak vede k potřebě všech daňových správ osvojit si další složitý systém výpočtu daně, jakož i zcela zvláštní systém sledování možných způsobů optimalizace daně v rámci tohoto systému. Konsolidace daňového základu totiž sice odstraní tradiční možnosti přelévání zisku systémem vnitroskupinových cen (*transfer pricing*), ale zároveň otevírá možnost umělého posilování faktorů ve vzorci pro rozdělení daňového základu tak, aby co největší část základu daně byla zdaněna v zemi s nejnižší sazbou daně. Obrana proti takovéto formě optimalizace by vyžadovala zcela nové přístupy a strategie ze strany správců daně, které by bylo navíc nutné aplikovat paralelně se stávajícími metodami bránícími metodám *transfer pricing* u těch společností, které si unijní systém ne zvolí. Zjednodušení daňově-administrativní náročnosti lze naopak očekávat na straně společností, které si zvolí unijní systém. Limity tohoto zjednodušení však stále budou spočívat v ustanoveních těch právních řádů, které nutnost vést „oddělené účetnictví“ požadují i z jiných než daňových důvodů (například zmiňovaná úprava koncernového práva v některých státech EU).

Atraktivitou navrhovaného systému pak z celkového hospodářského hlediska, ale i pro řadu společností může být to, že ve větší míře než stávající stav reflektuje zásadu daňové neutrality. Investiční rozhodnutí koncernových skupin v něm totiž nejsou v takové míře ovlivněna různými zvláštnostmi a výjimkami při výpočtu základu daně, lišícími se často stát od státu. Skupiny společností se nemusí v zájmu dosažení daňové optimalizace přizpůsobovat umělým impulsům plynoucím z jednotlivých daňových systémů a mohou se při své expanzi více soustředit na reálné ekonomické a výrobní faktory, jako je dostupnost vhodné pracovní síly či jiných potřebných zdrojů.

Samostatnou kapitolou pak jsou námitky ohledně omezení tzv. daňové konkurence mezi jednotlivými státy EU. Tyto námitky však jsou spíše pouze ideologického charakteru a nevycházejí z hlubší analýzy navrhované úpravy. Fakultativnost navrhovaného systému totiž nebrání tomu, aby jednotlivé členské státy atraktivitou svého daňového řádu nadále motivovaly společnosti k tomu, aby si unijní systém ne zvolily. Naopak, unijní systém

¹⁹ Srov. ustanovení článků 20 Smlouvy o EU, v platném znění, ve spojení s článkem 329 odst. 2 Smlouvy o fungování EU, v platném znění.

reflektující zásadu daňové neutrality by byl spíše rozšířením daňové konkurence a jakýmsi benchmarkem pro porovnání různorodých systémů výpočtu daňového základu.

Konsolidovaný daňový základ je tradičně vnímán z hlediska vlivu na daňové příjmy České republiky negativně.²⁰ Česká republika pravděpodobně bude v rámci distribučního vzorce postižena třetinovou vahou při zohlednění tržeb, které čeští exportéři realizují v jiných státech EU. V tomto ohledu by pro Českou republiku mohlo být příznivější nastavení distribučního vzorce ve znění navrhovaném Evropským parlamentem, které tržbám přikládá jen váhu jedné desetiny. Naopak, eliminace vlivu vnitroskupinových transferů (které až dosud sloužily coby metoda „vyvádění“ zisků mimo Českou republiku) by mohla postupně působit spíše fiskálně pozitivně, zejména pokud nepředpokládáme, že česká daňová správa je schopna zcela eliminovat daňové úniky nadnárodních skupin pomocí metod *transfer pricing*.

Jakékoli modely odhadující budoucí rozdělení daňových výnosů jsou však velice problematické. Závislost použití unijního systému na dobrovolném přistoupení jednotlivých skupin společností vnáší do modelace budoucích fiskálních příjmů obtížně předvídatelné proměnné. Lze navíc očekávat, že jednotlivé státy EU by nově zavedenému systému uzpůsobily svou dosavadní politiku nastavení výše sazeb korporátní daně a tím oproti současnému stavu vyvolaly nové uspořádání faktorů relevantních pro rozdělení daňového základu.

V době, kdy informační technologie nebývalým způsobem usnadňují globální expanzi podnikání, nejsou podmínky celkové daňové zátěže tím jediným, co vede začínající podnikatele k volbě místa pro podnikání, ale čím dál více je rozhodující i míra zatížení byrokracií. Vznik jednotného daňového základu má tedy smysl zejména coby nástroj snížení daňově-administrativních překážek pro podnikání malých a středních podniků na území více států EU a s tím souvisejícím usnadněním tvorby nových pracovních míst.

3. Návrh směrnice ke genderové vyváženosti zejména mezi členy dozorčích orgánů společností kotovaných na burzách

Oblast genderové vyváženosti při obsazování vrcholných korporátních pozic ve významných ekonomických subjektech působících na území EU patřila v uplynulém volebním období mezi oblasti, kde Evropský parlament sehrál velmi výraznou roli aktivního zastávce přijetí razantnější regulatorní úpravy na unijní úrovni. V listopadu 2012 Evropská komise navrhla v této oblasti přijetí směrnice zavádějící závazná opatření (zejména cílové kvóty 40 procent pro nedostatečně zastoupené pohlaví) dopadající na obsazování pozic v dozorčích radách (resp. nevykonných pozic ve správních radách) společností kotovaných na burzách.²¹ Hlavní instrument ke splnění závazných kvót pak lze vedle sankcí spatřovat zejména v požadavku navrhované směrnice na zavedení možnosti neúspěšných kandidátů nedostatečně zastoupeného pohlaví domáhat se přezkumu procesu výběru kandidátů, přičemž je požadováno, aby společnost v takovém případě nesla důkazní břemeno, že se nedopustila diskriminace.²² Ve vztahu k obsazování výkonných korporátních orgánů v kotovaných společnostech se návrh směrnice omezuje na samoregulaci prostřednictvím přijetí individuálních závazků směřujících k vyváženému zastoupení obou pohlaví.²³

3.1. Náprava stavu

Navrhovaná směrnice se snaží o regulatorní nápravu stavu, kdy – statisticky vyjádřeno – jsou dlouhodobě pozice v dozorčích orgánech společností kotovaných na burzách zastávány ženami pouze z patnácti procent, přičemž při zohlednění jak dozorčích, tak řídicích orgánů je zastoupení žen ještě o procento nižší. A to navzdory tomu, že v posledních letech ženy představují přibližně 60 procent absolventů vysokých škol v EU.

Kromě problematiky fakticky nerovných příležitostí v kariérním postupu obou pohlaví uvedená statistika nastoluje i otázky zda genderové stereotypy nebrání optimálnímu využití celospolečenského potenciálu lidských talentů. Řada studií pak dokládá existenci pojítka mezi vyvážeností genderového obsazení rozhodujících orgánů a kvalitou přijímaných

²¹ Evropská Komise (2012).

²² Článek 4 odst. 3 až 5 navrhované směrnice.

²³ Článek 5 navrhované směrnice. Volnějším požadavky směřujícími na obsazování výkonných korporátních orgánů mají své opodstatnění zejména v zásadě proporcionality, když lze navíc předpokládat, že samotná skutečnost, že vrcholové dozorčí orgány společnosti jsou genderově vyváženě obsazeny, povede přirozeně ke genderové vyváženosti i v nižších patrech korporátních struktur.

rozhodnutí či dokonce úspěšností a ziskovostí takto vedených společností. Zdůrazňována je především větší pluralita názorů a přístupů zastoupených v genderově vyváženě obsazených orgánech, včetně například širší možnosti empatie pro potřeby zákazníků společnosti či vyváženějšího přístupu k podnikatelským rizikům.²⁴ Zastánci zavedení minimálních kvót za účelem prolomení genderových stereotypů a rozbití tzv. *skleněného stropu* tak argumentují nejen jejich celospolečenským přínosem, ale i přínosem pro samotné kotované společnosti, které by měly být předmětem regulace. Odpůrci donucujících opatření pak oponují zejména svobodným výkonem práv akcionářů a nevhodností regulatorních zásahů do jejich preferencí při obsazování orgánů společnosti.

Vzhledem k tomu, že některé členské státy EU (Francie, Itálie a Belgie) již v zájmu překonání genderových stereotypů zavedly konkrétní závazná opatření na národní úrovni, dochází dle Evropské komise k narušení řádného fungování vnitřního trhu unie, a to zejména s ohledem na překážky pro přeshraniční fúze a akvizice zahrnující společnosti ze států s různou úrovní regulatorní úpravy genderového zastoupení v korporátních orgánech. Navrhovaná směrnice tak má dle Evropské komise zavedením minimálního standardu regulace v této oblasti přispět k předcházení negativních vlivů pro vnitřní trh.

Přijetí právně závazných kvót je přitom řadou států odmítáno, často pak s poukazem na rozpor s principem subsidiarity a proporcionality. Například Senát ČR přijetí závazných kvót označil za předčasné²⁵ a Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny ČR přímo vyzval vládu ČR, aby v Radě hlasovala proti přijetí směrnice a podal odůvodněné stanovisko poukazující na porušení zásady subsidiarity.²⁶

Návrh směrnice předložený Evropskou komisí, ke kterému se uvedená stanoviska vztahují, přitom lze považovat za spíše limitovanější variantu ve srovnání s pozměňovacími návrhy ke směrnici přijatými Evropským parlamentem dne 20. listopadu 2013 (a to 459 hlasy pro, 148 hlasy proti, s 81 poslanci, kteří se zdrželi hlasování). Zásadní rozdíly v přijatých pozměňovacích návrzích Evropského parlamentu jsou následující:

²⁴ Credit Suisse Research Institute (2012) či Deutsche Bank Research (2010).

²⁵ Senát Parlamentu ČR (2013).

²⁶ Poslanecká sněmovna, Výbor pro evropské záležitosti (2012). Dle zákona o jednacím řádu Poslanecké Sněmovny, v planém znění, jsou usnesení Výboru pro evropské záležitosti, která nejsou zařazena na program jednání plenární schůze (jako v tomto případě), považována za vyjádření Poslanecké Sněmovny.

Tabulka 1

Návrh Evropské komise	Pozměňovací návrh Evropského parlamentu
<p>Počet pozic podléhajících závazným kvótám se má co nejvíce blížit 40 procentům, ale nemá přesáhnout 49 procent (což je matematicky významné zejména u menších orgánů s třemi či čtyřmi členy, kde by pak stačila pouze jedna osoba jiného pohlaví pro splnění kvót)</p>	<p>Vypouští 49procentní limit pro maximální matematický přepočtení závazných kvót a nahrazuje jej ustanovením vztahujícím se pouze na orgány o třech členech (tam pak stačí pouze jedna osoba jiného pohlaví pro splnění stanovené kvóty 40 procent).</p>
<p>Dovoluje členským státům EU vyjmout z dopadu závazných kvót kotované společnosti, v nichž osoby nedostatečně zastoupeného pohlaví celkově tvoří méně než 10 procent pracovníků a tím zohledňuje, že v některých oborech (například ryze technických) nemusí být dostatečná základna pro výběr odborníků opačného pohlaví.</p>	<p>Vypouští bez náhrady.</p>
<p>Vztahuje závazné kvóty 40 procent i na tzv. veřejné podniky (tj. podniky, na něž mohou mít orgány veřejné moci rozhodující vliv), pokud jsou kotované na burze (a pokud nejde o malé či střední podniky).</p>	<p>Vztahuje závazné kvóty 40 procent na tzv. veřejné podniky (tj. podniky na něž mohou mít orgány veřejné moci rozhodující vliv) bez výjimek, tj. i nekotované na burze (pokud nejde o malé či střední podniky).</p>
<p>Obsahuje pouze demonstrativní výčet možných sankcí za porušení směrnice, kterýžto uvádí správní pokuty a neplatnost či zrušení jmenování do příslušného orgánu kotované společnosti.</p>	<p>Nahrazuje demonstrativní výčet sankcí výčtem minimálních sankcí, a nad rámec návrhu Komise nově též včetně sankcí ve formě vyločení z veřejných nabídkových řízení a částečného vyloučení z možnosti získat prostředky ze strukturálních fondů EU.</p>

Návrh směrnice je aktuálně postoupen Radě k rozhodnutí v prvním čtení. Směrnice je přijímána v řádném legislativním postupu a v případě odlišného stanoviska Rady (které je vzhledem k postojům některých států velmi pravděpodobné) bude nově zvolený Evropský parlament čekat druhé či další čtení navrhované směrnice.²⁷

²⁷ Postup dle ustanovení čl. 294 Smlouvy o fungování EU, v platném znění.

3.2. Kvóty a Česká republika

Ze společností hlavního burzovního indexu Burzy cenných papírů Praha, které mají sídlo v České republice, je zastoupení žen v dozorčích radách spíše výjimkou. V dozorčích radách takovýchto společností (většinou čítající šest či devět osob) je aktuálním standardem žádná či maximálně jedna žena. Například společnost ČEZ, a.s., pak ve své dvanáctičlenné dozorčí radě nemá ani jednu osobu ženského pohlaví. V České republice by přijetí směrnice tedy mohlo vést k podstatným změnám v kultuře obsazování kontrolních korporátních orgánů. Lze přitom předpokládat, že v případě přijetí směrnice by společnosti kvóty spíše dobrovolně naplnily, než aby čelily sankcím. Zejména sankce v podobě soudních sporů s možností vyslovení neplatnosti jmenování člena orgánu společnosti a potencionálním zpochybněním v mezidobí přijatých rozhodnutí se jeví jako natolik odstrašující, že lze očekávat, že obezřetně uvažující akcionáři se ve většině případů raději kvótám dobrovolně přizpůsobí. V tomto světle se pak rozšiřování sankcí navrhované Evropským parlamentem jeví jako nadbytečné.²⁸

Konečně, se vstupem v účinnost zákona o obchodních korporacích k 1. lednu 2014 může členem orgánu i čistě kapitálové společnosti (pozn. tedy i akciové společnosti) být i jiná právnická osoba.²⁹ To ovšem otvírá řadu směrnicí nedotčených otázek jak s členstvím jedné či více právnických osob v dozorčí radě (popř. správní radě) jiné společnosti naložit z hlediska dosažení kvót stanovených směrnicí. V případě přijetí navrhované směrnice tak česká transpoziční ustanovení budou vyžadovat patřičnou reflexi této problematiky.

Závaznost genderové vyváženosti v orgánech korporací představuje u soukromých firem další omezení jejich vnitřních rozhodovacích mechanismů státem. Přestože lze nalézt legitimní argumenty pro zavedení takové regulace, proporcionalita takového zásahu je v České republice oslabena zejména tím, že ani veřejným sektorem ovládané podniky dnes nesplňují požadavky na genderově vyvážené obsazení korporátních orgánů. Stát a další veřejné korporace by tedy nejprve měly jít coby vykonavatelé práv akcionáře příkladem, než přistoupí k zavedení závazných opatření i pro soukromé subjekty.

²⁸ K pozměňovacímu návrhu Evropského parlamentu zesilujícímu sankce se rezervovaně vyjádřila např. i Evropská komise (2014).

²⁹ Srov. ustanovení § 455 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, v platném znění.

4. Role Evropského parlamentu při kontrole nelegislativních aktů Evropské komise s obecnou působností

Jednotný evropský akt v druhé polovině 80. let formálně zakotvil na úrovni smluv (tj. primárního práva Společenství) možnost Rady svěžit Komisi pravomoci k provádění Radou stanovených pravidel.³⁰ Došlo tak k formalizaci postupu, který byl v praxi používán již delší dobu.³¹ Evropský parlament (v době po přijetí Jednotného evropského aktu stále ještě instituce hrající spíše jen vedlejší roli v legislativním procesu) mohl vydávat pouze stanovisko v procesu přijímání zásad a pravidel, které Rada pro postup přijímání prováděcích aktů dopředu stanovovala.³²

Postupným vývojem vzniklo několik režimů, které určovaly podmínky pro výkon přenesené pravomoci Komisí, stanovily pravidla pro její kontrolu prostřednictvím zvláštních výborů složených z expertů z členských států Evropské unie, a vymezily ji tak příslušné mantinely. S nárůstem jeho legislativní role Evropský parlament usiloval i o větší vliv nad akty přijímanými Komisí k provedení legislativních aktů. Hmatatelnějšího úspěchu v tomto směru dosáhl až v roce 2006, kdy byl zaveden další režim pro kontrolu delegování pravomocí na Komisi, tzv. *regulativní postup s kontrolou*. Ten již dával Evropskému parlamentu možnost za vymezených podmínek vetovat návrhy Komise na vydání tzv. *quasi*-legislativních aktů, tj. takových aktů, jejichž předmětem měla být změna jiných než podstatných prvků legislativního aktu přijatého Radou a Evropským parlamentem v tzv. *spolurozhodovacím procesu*.³³

4.1. Důvody delegace

V době přijetí Jednotného evropského aktu, kdy existoval široký konsensus na nutnosti dokončit kvalitativní posun k vnitřnímu (jednotnému) trhu, bylo oficiální zakotvení možnosti delegovat *quasi*-legislativní pravomoc na Komisi pravděpodobně nezbytným nástrojem za účelem urychlit legislativní postup v Evropských společenstvích. Legislativní proces na

³⁰ Srov. článek 10 Jednotného evropského aktu, který rozšířil článek 145 Smlouvy o Evropském hospodářském společenství o možnost delegování *quasi*-legislativních pravomocí a stanovil pro tento postup podmínky.

³¹ Tichý a kol. spatřují kořeny pravomoci vydávat prováděcí předpisy již v jednání správních výborů z počátku 60. let, ke kterému tehdy docházelo ještě pouze na základě zmocňovacích aktů Rady bez jakéhokoliv zakotvení ve smlouvách zakládajících evropská společenství, srov. Tichý a kol. (2006), str. 262.

³² Srov. článek 10 Jednotného evropského aktu.

³³ Srov. Rozhodnutí Rady č. 2006/512/ES, kterým se mění rozhodnutí 1999/468/ES o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi, ze dne 17. července 2006.

komunitární úrovni se díky tomuto postupu mohl částečně oprostít od řešení technických detailů, a Rada (a v rozsahu své tehdejší legislativní role i Evropský parlament) si tak „uvolnila ruce“ a mohla se věnovat podstatným politickým otázkám přijímaných aktů. Technické otázky tak mohly být ponechány prováděcím předpisům přijímaným Komisí a jejím aparátem, který vedle odborné expertizy v příslušných oblastech mohl do prováděcích předpisů přinést i dlouhodobější koncepční vhléd přesahující volební období národních vlád zastoupených v Radě či volební období Evropského parlamentu. Zjednodušená procedura přijímání aktů v přenesené pravomoci pak také umožňuje větší operabilitu v případech, kdy je třeba pružně reagovat a pravidla v technických detailech upravit v závislosti na měnící se situaci. Klíčovým cílem tohoto institutu v období po přijetí Jednotného evropského aktu pak zejména bylo dokončení jednotného trhu ve stanovené době do konce roku 1992.

V teoretické rovině Majone³⁴ rozlišuje dva zdroje motivace pro delegování pravomoci, když vedle důvodu delegace za účelem efektivnějšího expertního výkonu přenesené pravomoci uvádí i důvod spočívající v záměrném přenosu pravomoci na neutrálního agenta, který pak může zajistit nezávislejší výkon přenesené pravomoci a vtisknout takovému výkonu i dlouhodobější koncepci. Franchino pak poukazuje na to, že dva Majoneho důvody se prolínají a v některých případech působí společně coby motivace pro delegování pravomoci.³⁵

Jak ze shora uvedeného vyplývá, existuje řada relevantních důvodů opodstatňujících možnost delegovat na Evropskou komisi (a popřípadě i na jinou specializovanou instituci) pravomoc vydávat akty s obecnou působností. V každém případě zpravidla jde o individuální mix důvodů platných pro daný obor působnosti přenesených aktů. Dané důvody pak do jisté míry ovlivňují i konkrétní způsob nastavení limitů pro výkonu delegované pravomoci Evropskou komisí a způsob kontroly.

4.2. Komitologie

Tradičním způsobem, kterým Rada kontrolovala proces přijímání prováděcích předpisů Komisí, je tzv. komitologie, tedy postup, kdy Komise je ve větším či menším rozsahu povinna spolupracovat se zvláštními výbory složenými z expertů zastupujících členské státy Unie. Role výboru se lišila v závislosti na režimu kontroly stanoveného ve zmocňovacím ustanovení, které Komisi k přijetí daného aktu zmocňovalo, a to od pouhé poradní role až po možnost nechat navrhovaný akt předložit Radě, aby o něm rozhodla.

Řada studií ukazuje, že experti zasedající v rámci komitologie ve výborech nejsou jen reprezentanty svých členských států, ale vedle toho u nich významnou roli hraje i snaha nalézt administrativně-technicky optimální řešení, a zejména ti, kteří jsou do práce výboru

³⁴ Majone (2001), str. 273-302.

³⁵ Franchino (2002), str. 690.

nejintenzivněji zapojeni, cítí i silnou loajalitu k výboru jako takovému a ke svým kolegům z jiných států, s nimiž na přípravě aktu delší dobu spolupracovali.³⁶ Přestože v řadě případů může být takovýto přístup zástupců ve výborech přínosem, otevírá se otázka, zda tato charakteristika výborů již není na úkor kontrolní role, kterou mají primárně v systému komitologie hrát, a tedy i otázka, kdo vlastně kontroluje výbory coby kontrolora Komise.³⁷

4.3. Rozsah a rizika delegace

Postup přenášení *quasi*-legislativních pravomocí na Evropskou komisi se přitom stal velice rozšířeným. Podle Chalmerse a kol. se pověření Evropské komise k vydávání aktů s obecnou působností nalézá přibližně v každém pátém legislativním aktu Evropské unie a v případě legislativních aktů v oblasti vnitřního trhu tento poměr stoupá až ke dvěma případům ze tří.³⁸ Přestože se primárně jedná o administrativně-technické oblasti, delegování pravomocí k vydávání aktů s obecnou působností může ovlivnit řadu ekonomických procesů a mít významné politické dopady, včetně potenciálu značně působit i na vztahy mezi členskými státy Evropské unie.

Jako příklad lze uvést politicky velice exponovanou kauzu zákazu vývozu hovězího masa z Velké Británie v souvislosti s výskytem BSE.³⁹ Uvedený zákaz na předem neurčitou dobu vydala svým rozhodnutím z března 1996 Evropská komise na základě zmocnění ve směrnici Rady EHS týkající se veterinárních a zootechnických kontrol.⁴⁰ Z čistě technokratického hlediska Komise tak pouze aplikovala směrnici předvídaný postup pro případ výskytu zvířecích chorob. Uvedený zákaz a související nápravná opatření k zamezení šíření BSE však měly značný politický přesah vyvolaný rozsáhlým vlivem jak na život farmářů, tak na chování spotřebitelů. Zatímco Velká Británie se v roce 1996 vehementně bránila zavedení zákazu exportu ze strany Komise, v roce 1999 to zase byly státy Německo, Rakousko a zejména Francie, které usilovně oponovaly rozhodnutí Komise zákaz vývozu britského hovězího masa ukončit.⁴¹ Neyer ve své analýze krize vyvolané BSE dochází k závěru, že technokratický postup Komise se sice může jevit jako efektivní, nedostatečná reflexe diskurzu jednotlivých zájmových skupin nejprve ve Velké Británii a posléze ve státech oponujících obnovení exportu vedla v obou případech k výrazně suboptimálnímu výsledku, kdy se nejprve přes nákladná opatření nepodařilo dosáhnout úplného odstranění rizika BSE a

³⁶ Např. studie Trondal (2002) zaměřená na skandinávské zástupce ve výborech nebo Blom-Hansen a Brandsma (2009) zaměřená na dánské a holandské zástupce ve výborech.

³⁷ Srov. též Dehousse (2003).

³⁸ Chalmers a kol. (2010) str. 59 a 60.

³⁹ Bovinní spongiformní encefalopatie (tzv. nemoc šílených krav).

⁴⁰ Rozhodnutí Komise č. 96/239/ES [1996] OJ L78/47 vydané na základě zmocnění obsaženého v článku 10 odst. 4 směrnice Rady č. 80/425/EHS [1990] OJ L224/29.

⁴¹ Neyer (2006), str. 11.

následně i přes ukončení zákazu nadále docházelo k faktickému omezování exportu britského hovězího masa.⁴²

4.4. Delegované a prováděcí akty po Lisabonské smlouvě

Lisabonská smlouva přinesla další posun v procesu přijímání obecně závazných aktů Evropskou komisí. Předně došlo k formálnímu zakotvení rozlišení aktů přijímaných Evropskou komisí na dvě základní skupiny, a to na tzv. akty delegované a akty prováděcí.

První skupinu tzv. delegovaných aktů (akty „v přenesené pravomoci“), tvoří *quasi*-legislativní akty, v nichž Evropská komise může na základě zmocnění zakotveného v legislativním aktu přijatém Radou a Evropským parlamentem tento jejich akt doplňovat a dokonce i v předem stanoveném rozsahu měnit takové jeho prvky, které nejsou podstatné.⁴³ Skupina delegovaných aktů odpovídá okruhu aktů pokrytých dřívějším *regulativním postupem s kontrolou* a je vyčleněna ze systému komitologie.⁴⁴ Evropská komise má být při jejich přijímání kontrolována přímo Radou a Evropským parlamentem, a to:

- buď tak, že jak Rada, tak Evropský parlament mohou rozhodnout o zrušení delegované pravomoci na Evropskou komisi, nebo
- tak, že v legislativním aktu se předem stanoví, že delegovaný akt může vstoupit v platnost pouze tehdy, pokud k němu Rada nebo Evropský parlament ve stanovené lhůtě nevysloví žádné námitky.⁴⁵

Uvedené nové mechanismy kontroly se mohou zdát být dostatečné a dokonce zesílené oproti předchozí kontrole prostřednictvím komitologie. V prvním případě Evropská komise funguje pod hrozbou úplného odebrání pravomoci přijímat delegované akty v dané oblasti, k němuž navíc postačí pouhé rozhodnutí Rady či Evropského parlamentu (tedy odpadá nutnost za účelem odebrání pravomoci měnit původní legislativní akt v rámci legislativního procesu, na kterýžto proces navíc Evropská komise má značný vliv!).⁴⁶ Druhý případ pak zase váže vstoupení v platnost delegovaných aktů na neexistenci námitek Rady či Evropského parlamentu. Oba mechanismy ovšem vyžadují aktivní roli Rady nebo Evropského parlamentu včetně sledování a vyhodnocování masy delegovaných aktů průběžně přijímaných Evropskou komisí. Zůstává otázkou, zda a v jakém rozsahu budou Rada a Evropský parlament schopny se s touto rolí vypořádat a to zejména za situace, kdy pozornost veřejnosti a to často i té odborné, je upřena primárně na proces přijímání legislativních aktů

⁴² *Ibid.*, str. 14.

⁴³ Srov. Článek 290 Smlouvy o fungování EU, v platném znění.

⁴⁴ Srov. též Stálé zastoupení ČR při EU (2011).

⁴⁵ Srov. Článek 290 odst. 2 Smlouvy o fungování EU, v platném znění.

⁴⁶ Též Chalmers a kol. (2010), str. 121.

Radou a Evropským parlamentem, zatímco sledování výkonu přenesené pravomoci Evropskou komisí bývá opomíjen.

Druhá skupina tzv. prováděcích aktů se pak vztahuje na případy, kdy právně závazný akt Unie stanoví, že k jeho provedení jsou nezbytné jednotné podmínky a svěří Evropské komisi prováděcí pravomoc.⁴⁷ V této skupině je zachován proces komitologie sloužící ke kontrole prováděcí pravomoci Evropské komise, ale tento proces je nově upraven nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011.⁴⁸ Výraznou změnou oproti předchozím režimům kontroly však je, že výbory již nemají možnost předložit prováděcí akt k rozhodnutí Radě, ale tuto roli plní sami, popřípadě ve spojení s tzv. odvolacím výborem, složeným na vyšší politické úrovni.⁴⁹ Rada a Evropský parlament mají být o prováděcích aktech Evropské komise pouze informovány a možnost jejich ingerence je v zásadě omezena pouze na případy, kdy Evropská komise překročila meze provádění legislativního aktu.⁵⁰

V obou skupinách tak nastavené mechanismy kladou na Evropský parlament poměrně značné nároky na výkon kontroly a zajištění demokratické legitimity aktů, které ovlivňují každodenní život občanů unie v mnoha oblastech.

Delegované akty představují málo známý rozhodovací mechanismus Evropské unie, jehož použití by měly členské státy a europoslanci sledovat. S rostoucím objemem schvalované legislativy roste i počet oblastí, kde je dán prostor Evropské komisi k vydání prováděcích předpisů, které mohou zásadním způsobem ovlivnit dopady regulace. Transparentnost legislativního procesu je zajištěna také účastí dalších aktérů, jichž se legislativa týká (Evropský parlament, národní parlamenty, členské státy, zájmové skupiny) a jejichž pozornosti tato zdánlivě technická procedura delegovaných aktů dnes uniká.

⁴⁷ Srov. Článek 291 odst. 2 Smlouvy o fungování EU, v platném znění. V případě, že jednotné podmínky nejsou nezbytné, přijímají veškerá nezbytná vnitrostátní právní opatření k provedení právně závazných aktů unie členské státy EU, srov. článek 291 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, v platném znění.

⁴⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (dále jen „Nařízení č. 182/2011“).

⁴⁹ Stálé zastoupení ČR při EU (2011).

⁵⁰ Článek 11 Nařízení č. 182/2011.

5. Návrh směrnice k regulaci mezibankovních poplatků

V roce 2013 předložila Evropská komise návrh směrnice k platebním službám na vnitřním trhu EU, návrh legislativy o přístupu k bankovním účtům a také návrh nařízení k mezibankovním poplatkům. Tyto návrhy tvoří jeden legislativní balíček. „*Legislativa by neměla pouze zavést pravidla pro nové platební metody, jako jsou třeba mobilní platby, ale měla by i zajistit, aby se trh více otevřel a umožnil konkurenci. Měl by být transparentní a co nejvíce prospěšný spotřebitelům,*“ uvádí Christian Verschueren, ředitel Evropského svazu obchodu, který balíček principálně podporuje.⁵¹

Mezibankovní poplatek představuje procentuální a/nebo paušální poplatek při transakci platební kartou, kterou hradí banka obchodníka bance držitele platební karty (zákazníka).⁵² Podle Evropské komise stojí poplatky za platební karty obchodníky v EU každý rok více než deset miliard eur. Účtují se jim za každou platbu kartou, a kvůli tomu se pak navyšují i ceny zboží nebo služeb, které prodávají. Pravidla se navíc liší mezi jednotlivými členskými zeměmi, které je určují na základě vlastních pravidel pro hospodářskou soutěž. „*Východoevropští spotřebitelé platí vyšší poplatky kvůli menšímu rozšíření karet. Severoevropané a Nizozemci platí nejméně,*“ komentoval to autor parlamentní zprávy, španělský lidovec Pablo Zalba⁵³.

Proto by poplatky měly být podle návrhu Evropské komise zastropovány na 0,3 procenta hodnoty transakce u kreditních karet. U debetních karet by to mělo být sedm eurocentů, nebo 0,2 procenta hodnoty transakce (podle toho, která hodnota je nižší). Mělo by se to týkat přeshraničních i vnitrostátních transakcí v EU.

Počátkem dubna 2014 podpořili zastropování mezibankovních poplatků europoslanci. O návrhu budou ještě rozhodovat členské státy. Česko je mezi zeměmi, které se k zastropování – ústy ministerstva financí – staví skepticky. „*Není důvod, proč by se v této oblasti nemohly uplatnit standardní tržní mechanismy,*“ řekla k vládní pozici mluvčí ministerstva financí Veronika Lukášová.⁵⁴ Konečný verdikt ohledně nové legislativy však bude muset vyslovit až Evropský parlament ve svém novém složení, vzešlý z letošních květnových eurovoleb.⁵⁵

⁵¹ Vitásek (2014).

⁵² Damborský a kol. (2013).

⁵³ Euractiv (2014a).

⁵⁴ *Ibid.*

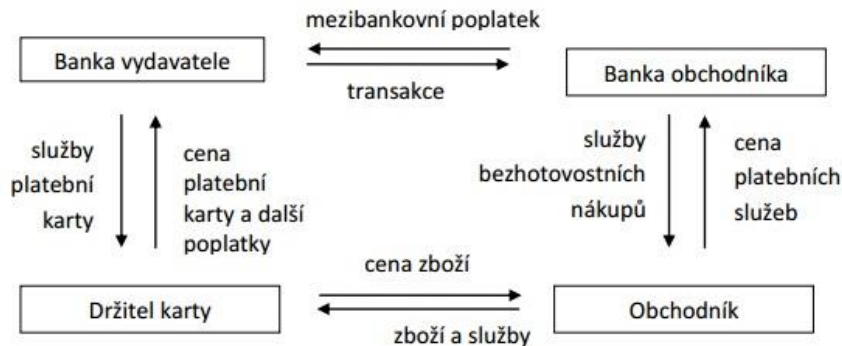
⁵⁵ Euractiv (2014c).

5.1. Teoretická analýza

Teoretická analýza problematiky regulace mezibankovních poplatků vychází z modelu čtyřstranného platebního systému (viz *Obrázek 1*), který funguje jako součást alokačního mechanismu zahrnující trh zboží a služeb a trh bezhotovostních plateb.⁵⁶

Obrázek 1: Čtyřstranný platební systém

Zdroj: Damborský a kol., 2013

Současná tržní struktura má v podstatě ráz oligopolu. Celému sektoru zřetelně dominují dvě společnosti, a sice MasterCard a Visa. Taková struktura vykazuje poměrně vysokou míru stability. Zároveň však i jistou otevřenost, jelikož do sektoru mohou vstoupit další subjekty. „Ačkoliv se obvykle z oligopolní struktury usuzuje, že je méně efektivní, protože cena se pohybuje trvale nad úrovní průměrných nákladů, není tomu obvykle tak. Oligopolní struktura, na rozdíl od dokonalé konkurence, umožňuje realizovat větší úspory z rozsahu“.⁵⁷

Mezibankovní poplatek je vlastně motivačním prvkem bank a platebních společností pro rozvoj celého systému. Z teoretických východisek plyne, že díky rozvoji systému mohou platební společnosti dosahovat úspor z rozsahu. Proto také investují do technologického rozvoje a marketingových aktivit. Mezibankovní poplatek tudíž má stěžejní význam pro rozvoj bezhotovostního platebního systému. „Regulace mezibankovního poplatku tak může ohrozit rozvoj bezhotovostního platebního systému a v konečném důsledku povede ke zvýšení ceny platebních služeb v dlouhém období“.⁵⁸

5.2. Efekt regulace mezibankovních poplatků na českou ekonomiku

Česká republika patří mezi nejdynamičtější se rozvíjející trhy bezhotovostních plateb.⁵⁹ Rozvojový potenciál dává předpoklad, aby se ČR v budoucnu zařadila mezi nejrozvinutější

⁵⁶ Damborský a kol. (2013).

⁵⁷ *Ibid.*

⁵⁸ *Ibid.*

⁵⁹ *Ibid.*

trhy v EU. Regulace mezibankovního poplatku by fakticky tento rozvoj zastavila, a znevýhodnila tak Českou republiku v komparaci s dalšími evropskými státy, kde situace na trhu umožňuje realizovat úspory z rozsahu bez dodatečných nákladů. Damborský a kol.⁶⁰ proto konstatují, že „*regulace mezibankovního poplatku v případě České republiky ohrožuje rozvoj bezhotovostního platebního systému, neboť omezuje možnost realizace úspor z rozsahu a v dlouhém období zvyšuje cenu pro konečné uživatele.*“

5.3. Španělská zkušenost

Tento závěr může podporovat například španělská zkušenost s redukcí mezibankovních poplatků. Španělská vláda o ní rozhodla na sklonku roku 2005 – argumentovala přitom tak, že jejich snížení povede k poklesu celého obslužného poplatku, a tedy i sumy, kterou obchodník účtuje zákazníkovi, konečnému spotřebiteli. V podobném duchu dnes promlouvá Evropská komise.⁶¹

Španělská zkušenost je však varující. Téměř šedesátiprocentní pokles mezibankovních poplatků vedl v letech 2006 až 2010 sice k tomu, že se jejich evidovaný objem snížil v souhrnu o více než 3,3 miliardy eur, jenže toto snížení spotřebitelé nijak nepocítili. Spíše naopak – došlo totiž v průměru k více než padesátiprocentnímu navýšení poplatků za užívání platební karty. Banky si takto kompenzovaly vyčíslený výpadek související se snížením mezibankovních poplatků. Na opatření tak v konečném důsledku vydělali jen obchodníci, kteří redukcí poplatků celkem očekávatelně nepřenesli na spotřebitele, sami přitom na obslužných poplatcích ušetřili v souhrnu víc než 2,7 miliardy eur.⁶²

Zkušeností se zemí, jako je Španělsko, kde k regulaci v minulých letech již došlo, argumentuje například i Sdružení českých spotřebitelů. Ve výsledku se nižší poplatky projeví zvýšením nákladů spotřebitele na pořízení a držení karty, míní jeho předseda Libor Dupal.⁶³

Regulace mezibankovních poplatků představuje další ze zásahů EU do oblasti vztahů mezi soukromými subjekty obhajovaný ochranou spotřebitele a dokončením vnitřního trhu. Banky, označované za viníky krize, mají být trestány omezením příjmů, na které doplatí právě spotřebitel. Česká republika má stále výrazné problémy se šedou ekonomikou a daňovými úniky, proti nimž je elektronický platební styk jedním z nejeftivnějších nástrojů. Je tedy v jejím zájmu zabránit návratu k hotovostním platbám, k nimž by zdražení karet pro spotřebitele vedlo.

⁶⁰ *Ibid.*

⁶¹ Kovanda (2013).

⁶² *Ibid.*

⁶³ Euractiv (2014b).

Summary

The submitted *research paper* introduces five topics or questions which will need to be answered by MEPs elected in the May 2014 European Parliament elections.

The key issue is undoubtedly the **Convention on the transatlantic trade and investment partnership**, so called TTIP. The currently ongoing negotiations are significant not only for their economic but also for their geopolitical importance. Transatlantic trade and investment partnership has a potential to not only stress the symbolic meaning of the alliance between the EU and the USA, but will also affect GDP growth and job creation on both sides of the Atlantic. Being an export economy, The Czech Republic should fully support the liberalization of transatlantic trade and thus push for the removal of non-tariff / regulatory barriers to mutual trade.

The proposed **Directive on a common consolidated tax base of corporate income tax** might also have a wide impact on the economic field. At the time when the information technologies quickly facilitate the expansion of global business, the conditions of the overall tax burden are not the only thing that makes aspiring entrepreneurs choose a place for business. On the contrary, the level of bureaucracy is increasingly more decisive. The emergence of a common tax base only makes sense as a tool for the reduction of tax-administrative barriers for small and medium-sized businesses on the territory of several EU Member States and the associated job creation.

The next three presented topics are of a more specific nature, whether it is *a proposal for a Directive on gender balance, particularly among members of the supervisory bodies of companies listed on stock exchanges, the role of the European Parliament in the control of non-legislative acts of the European Commission with general application or a proposal for a regulation of interchange fees.*

The binding nature of gender balance in corporations and their bodies means more restrictions on the internal decision-making mechanisms of private companies by the state. Although you can find legitimate arguments for the introduction of such regulation, the proportionality of such interference is in particular in the Czech Republic weakened by the fact that not even the businesses operated by the public sector meet the requirements for gender-balanced cast of corporate bodies. The state and other public corporations as the executors of shareholder rights should therefore serve as role models first before acceding to the introduction of these mandatory measures for private entities.

Delegated acts represent a little known decision mechanisms of the European Union, which should be followed carefully not only by Member States but also by MEPs. With the volume of the approved legislation increasing, the number of areas where space is given to the

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Research Paper 3/2014

Pět témat pro nový Evropský parlament

–
Květen 2014

European Commission to issue implementing acts, that may significantly affect the impact of the regulation as a whole, grows. Legislative transparency is also ensured by the participation of other stakeholders affected by the legislation (European Parliament, national parliaments, the Member States, interest groups), but this seemingly technical procedure of the delegated acts has been so far escaping them.

The Interchange fee regulation represents another of the European Union interventions into the private parties relations advocated for by consumer protection and the internal market completion. Banks, which are often referred to as the culprits of the financial crisis, are to be punished by limitations on their income, which will however above all hurt the consumers. The Czech Republic still has significant issues with the shadow economy and tax evasion, which would be most effectively solved by the electronic payment system. It is therefore in the interest of the Czech Republic to prevent the return of cash payments, which would be the case if payment cards became more expensive for the consumer.

Bibliografie

- **1. Negociace úmluvy Transatlantického obchodního a investičního partnerství (TTIP):**

De Gucht, K., 2014. „The Future of TTIP – The Benefits and How to Achieve Them.“ Projev při konferenci Washington Post a European Voice nazvané *The Future of Transatlantic Trade*, Paříž, 10. 4. 2014. Dostupné [online] na adrese http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/april/tradoc_152343.pdf [16. 4. 2014].

Kovanda, L., 2013. „Udivuje mě, že Spojené státy peskují Němce“ (rozhovor se Simonem Lesterem). *Lidové noviny*, 3. 12. 2013.

Semerák, V., 2013. „Transatlantic Trade and Investment Partnership: Perspectives, Obstacles, and Implications for the Czech Republic.“ AMO Policy Paper 4/2013. Dostupné [online] na adrese http://www.amo.cz/editor/image/produkty1_soubory/amocz-pp-2013-04.pdf [10. 4. 2014].

- **2. Návrh směrnice o společném konsolidovaném základu daně z příjmů právnických osob (CCCTB):**

Hospodářská komora ČR, 2009. „Společný konsolidovaný základ daně právnických osob“, únor 2009, dostupné [online] na adrese <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/konsolidovany-zaklad-dan-pravnicky-osob-3891.html> [16. 4. 2014].

Evropská komise, 2012. „Commission response to text adopted in plenary.“ SP(2012) 388, květen 2012.

Evropská komise, 2011a. „Návrh směrnice Rady o společném konsolidovaném základu daně z příjmů právnických osob (CCCTB).“ COM (2011) 121 Final, březen 2011.

Evropská komise, 2011b. „Otázky a odpovědi týkající se společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob (CCCTB).“ MEMO/11/171, březen 2011.

Poslanecká sněmovna, Výbor pro evropské záležitosti, 2011. „Usnesení č. 99 k Návrhu směrnice Rady o společném konsolidovaném základu daně z příjmů právnických osob (CCCTB)“, květen 2011.

Senát Parlamentu ČR, 2011. „Usnesení č. 241 k návrhu směrnice Rady o společném konsolidovaném základu daně z příjmů právnických osob (CCCTB).“ Senátní tisk č. N 41/07, červen 2011.

Svobodová, Veronika, 2011. „Návrh směrnice o společném konsolidovaném základu daně z příjmů právnických osob (CCCTB).“ *Daňový expert*, srpen 2011.

▪ **3. Návrh směrnice ke genderové vyváženosti zejména mezi členy dozorčích orgánů společností kotovaných na burzách:**

Credit Suisse Research Institute, 2012. „Gender diversity and corporate performance,“ srpen 2012.

Deutsche Bank Research, 2010. „Towards gender-balanced leadership,“ listopad 2010.

Evropská komise, 2014. „Commission response to text adopted in plenary.” SP (2014) 87, leden 2014.

Evropská komise, 2012. „Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy dozorčí rady / nevýkonnými členy správní rady společností

kotovaných na burzách a o souvisejících opatřeních.“ COM (2012) 614 Final, listopad 2012.

Poslanecká sněmovna, Výbor pro evropské záležitosti, 2012. „Usnesení č. 274 k Návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy dozorčí rady/nevýkonnými členy správní rady společností kotovaných na burzách a o souvisejících opatřeních,“ prosinec 2012.

Senát Parlamentu ČR, 2013. „Usnesení č. 163 k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy dozorčí rady/nevýkonnými členy správní rady společností kotovaných na burzách a o souvisejících opatřeních.“ Senátní tisk č. N 006/09, březen 2013.

▪ **4. Role Evropského parlamentu při kontrole nelegislativních aktů Evropské komise s obecnou působností:**

Dehousse, R., 2003. „Comitology: Who Watches the Watchmen?“ *Journal of European Public Policy* 10: 798-813.

Franchino, F., 2002. „Efficiency or credibility? Testing the two logics of delegation to the European Commission.“ *Journal of European Public Policy* 9(5): 677–694.

Chalmers, D., Gareth Davies, G. a Moniti, G., 2010. *European Union law: cases and materials* (2. vyd.). New York: Cambridge University Press.

Majone, G., 2001. „Two logics of delegation: agency and fiduciary relations in EU governance.“ *European Union Politics* 2(1): 103–22.

Neyer, J., 2006. „The Regulation of Risks and the Power of the People: Lessons from the BSE Crisis.“ *European Integration online Papers* (EIoP), roč. 4, č. 6.

Stálé zastoupení ČR při EU, 2011. „EU bude přijímat prováděcí legislativu podle nového mechanismu,“ leden 2011, dostupné [online] na adrese <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/konsolidovany-zaklad-dan-pravnicko-osob-3891.html> [27. 4. 2014].

Tichý, L. a kol., 2006. *Evropské právo* (3. vyd.). Praha: C. H. Beck.

Trondal, J., 2002. „Beyond the EU membership-non-membership dichotomy? Supranational identities among national EU decision-makers.“ *Journal of European Public Policy* 9(3): 468-487.

▪ 5. Návrh směrnice k regulaci mezibankovních poplatků:

Damborský, M. a kol., 2013. „Role mezibankovního poplatku ve čtyřstranném platebním systému.“ VŠE, srpen 2013.

Euractiv 2014a. „Mezibankovní poplatky se mají zastropovat, rozhodli europoslanci.“ Euractiv, 3. 4. 2014. Dostupné [online] na adrese <http://www.euractiv.cz/print-version/clanek/mezibankovni-poplatky-se-maji-zastropovat-rozhodli-europoslanci-011701>.

Euractiv 2014b. „Zastropování mezibankovních poplatků budí spíše rozpaky.“ Euractiv, 3. 3. 2014. Dostupné [online] na adrese <http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/clanek/zastropovani-mezibankovnich-poplatku-budi-spise-rozpaky-011607>.

Euractiv, 2014c. „Europoslanec Strejček: K regulaci mezibankovních poplatků existuje devět scénářů.“ Euractiv, 19. 2. 2014. Dostupné [online] na adrese <http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/interview/europoslanec-strejcek-k-regulaci-mezibankovnich-poplatku-existuje-devet-scenaru-011566>.

Kovanda, L., 2013. „Nové regulace a staré zkušenosti: Brusel nevidí, neslyší.“ *Finmag*, 12. 8. 2013. Dostupné [online] na adrese <http://finmag.penize.cz/ekonomika/268655-nove-regulace-a-stare-zkusenosti-brusel-nevidi-neslysi>.

Vitásek, J., 2014. „Šéf evropské obchodní lobby: Mezibankovní poplatky platíme všichni“ (rozhovor s C. Verschuerenem). Euractiv, 28. 2. 2014. Dostupné [online] na adrese <http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/interview/sef-evropske-obchodni-lobby-za-nesouhlasem-s-regulaci-mezibankovnich-poplatku-je-i-protievropske-smysleni-011602>.

ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY – AMO

Asociace pro mezinárodní otázky je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Základním posláním AMO je přispívat k hlubšímu porozumění mezinárodnímu dění. Díky svým aktivitám doma i v zahraničí a dlouholeté historii je AMO vnímána jako čelní nezávislá instituce svého druhu v České republice.

K dosažení svých cílů AMO:

- formuluje a vydává studie a analýzy;
- pořádá mezinárodní konference, expertní semináře, kulaté stoly, veřejné diskuse;
- organizuje vzdělávací projekty;
- prezentuje kritické názory a komentáře k aktuálnímu dění pro domácí a zahraniční média;
- vytváří příznivější podmínky pro růst nové generace expertů;
- podporuje zájem o disciplínu mezinárodních vztahů mezi širokou veřejností;
- spolupracuje s řadou dalších domácích i zahraničních institucí.

VÝZKUMNÉ CENTRUM AMO

Výzkumné centrum Asociace pro mezinárodní otázky je předním českým think-tankem, který není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskuzi. Hlavním cílem Výzkumného centra je systematické sledování, analýza a komentování mezinárodního dění se zvláštním zaměřením na zahraniční politiku České republiky.

Výzkumné centrum bylo založeno v říjnu 2003 jako analytický útvar Asociace pro mezinárodní otázky se zaměřením na mezinárodní vztahy a zahraniční, bezpečnostní a obrannou politiku. Jádrem VC AMO je [tým analytiků](#), jejichž prostřednictvím nabízíme odbornou expertízu v hlavních problémech světových regionů a klíčových otázkách současné mezinárodní politiky. Výzkumné centrum zpracovává [vlastní odborné studie](#), analytici poskytují [komentáře](#) k aktuálnímu dění prostřednictvím médií. Dedikovanou platformou pro hodnocení mezinárodní politiky je [blog AMO](#).

www.amo.cz

